

DOI 10.31558/2519-2949.2025.2.19

УДК 341.231.14:061.237(477)

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-3914-0077>

Доценко М. І., Донецький національний університет імені Василя Стуса

ФОРМИ ТА НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ ТОВАРИСТВА ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА УКРАЇНИ З КОМПОНЕНТАМИ МІЖНАРОДНОГО РУХУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА І ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ

У статті проаналізовано статус та місце ТЧХУ в системі Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та політико-правові засади співпраці ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху. Аргументовано, що напрямом «Cooperation» є основним механізмом функціонування Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця як єдиної системи, та відображає взаємовплив і взаємозв'язок компонентів Міжнародного Руху. Надано загальний аналіз реалізації мандату й функцій ТЧХУ за напрямом «Cooperation», роль компонентів Міжнародного Руху у забезпеченні сталості і діяльності ТЧХУ як приймаючого Національного товариства. Охарактеризовано статус, напрямки та форми діяльності кожного з компонентів Міжнародного Руху в Україні з 2014 року, і особливо після повномасштабного вторгнення росії в Україну, з 24 лютого 2022 року, та їх вплив на забезпечення гуманітарних потреб в Україні. Виокремлено форми і напрями співпраці ТЧХУ з кожним компонентом Міжнародного Руху, і впливу Міжнародного Руху на зміцнення інституційної спроможності ТЧХУ. Зроблено висновок щодо унікальності досвіду співпраці в Україні всіх міжнародних компонентів Міжнародного Руху при домінуючій координуючій ролі ТЧХУ як приймаючого Національного товариства у забезпеченні ефективної взаємодії всіх компонентів Міжнародного Руху відповідно Севільської угоди 2:0 під час міжнародного збройного конфлікту. Визначено, що зараз ТЧХУ є авторитетним і спроможним Національним товариством, який забезпечує ефективну співпрацю з компонентами Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в умовах міжнародного збройного конфлікту високого ступеня інтенсивності. Обґрунтовано позитивний вплив компонентів Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця на інституційну та функціональну сталість і спроможність ТЧХУ ефективно виконувати свій мандат та допоміжну функцію для держави в гуманітарній сфері, зокрема у фінансуванні гуманітарної діяльності, розвитку матеріальної бази і менеджменту, підвищення кваліфікації персоналу, підтримки місцевих організацій, спільної проєктної діяльності. Підкреслено унікальні форми, масштаби і досвід співпраці МКЧХ, Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Національних товариств в подоланні гуманітарних наслідків міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією росії проти України. Підкреслено унікальну лідируючу роль ТЧХУ в координації діяльності компонентів Міжнародного Руху на території України.

Ключові слова: ТЧХУ, Міжнародний Рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Міжнародний комітет Червоного Хреста, Міжнародна Федерація Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, гуманітарна діяльність, червонохресний рух.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну актуалізувало питання реагування компонентів Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (далі – Міжнародного Руху) на гуманітарні виклики міжнародного збройного конфлікту високого ступеня інтенсивності в Європі між розвинутими державами, із застосуванням всього спектру звичайних озброєнь, окупацією значних територій та значною кількістю жертв війни, в умовах високих військових і геополітичних ризиків.

З іншого боку, на відміну від інших збройних конфліктів, Україна зберегла інституційну спроможність, зокрема щодо забезпечення соціально-економічної стабільності та гуманітарної діяльності, а також високу стійкість і ефективність громадянського суспільства [2], зокрема Товариства Червоного Хреста України (далі – ТЧХУ) [2, с. 385-386] в наданні гуманітарної допомоги

та виконання інших гуманітарних функцій, що створює унікальний прецедент в сучасній історії Міжнародного Руху. Спроможність і здатність Українського Червоного Хреста діяти за таких умов, окрім внутрішніх соціально-політичних причин, які частково були розглянуті в нашій статті [4], була зумовлена внутрішніми реформам, які відбувалися протягом 2016-2021 років завдяки залученості до керівництва ТЧХУ нових лідерів (Лілія Білоус) і підтримці компонентів Міжнародного Руху. В результаті цих реформ відбулася зміна менеджменту в Національному Комітеті ТЧХУ при збереженні мережі обласних організацій ТЧХУ, ухвалення нових редакцій Статуту ТЧХУ у 2016 [35] і 2021 [36] роках з реформою системи управління і розвитку волонтерського руху [8].

Крім того, важливу роль відіграла співпраця між компонентами Міжнародного Руху і ТЧХУ, та реалізація спільних проєктів у гуманітарній сфері на території України [65], де Товариство Червоного Хреста України виступало основним провайдером цієї діяльності (за результатами Щорічного рейтингу «ТОП 100 публічних транспарентних доброчинних організацій України» за 2022-2024 рр. ТЧХУ знаходиться на першому місці) [51; 52]. Каталізатором змін стали умови надання донорської допомоги та внутрішній запит на інституційну модернізацію.

Забезпечення інституційної спроможності Українського Червоного Хреста завдяки унікальній та ефективній взаємодії компонентів Міжнародного Руху після 2022 року надало імпульсу посилення цієї взаємодії при здійсненні гуманітарної діяльності компонентів Міжнародного Руху та можливості ТЧХУ залучати та освоювати значні ресурси для гуманітарної діяльності, забезпечувати координацію цієї діяльності між всіма компонентами Міжнародного Руху, які діють на території України.

Тому видається важливим дослідження політико-правових засад співпраці ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху та їх взаємодії між собою в умовах повномасштабного вторгнення росії в Україну. Аналіз цих питань є важливим для консолідації досвіду гуманітарної діяльності Українського Червоного Хреста та його розповсюдження в системі Міжнародного Руху, унікального досвіду гуманітарної діяльності під час міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності, яка здійснюється в умовах інституційно і функціонально спроможного Національного товариства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В міжнародних і національних джерелах наявна значна кількість публікацій про діяльність та співпрацю компонентів Міжнародного Руху, зокрема Міжнародного Комітету Червоного Хреста (далі – МКЧХ), Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (далі – МФЧХ), Національних товариств [55; 57; 60]. Особливо, щодо останніх, вона носить переважно інформаційний, подієвий характер, переважно сконцентрована на сайтах організацій [23; 24; 25], включаючи сайти Національних товариств [25]. Важливим джерелом інформації є Blogs International Committee of the Red Cross [54]. Незважаючи на значну кількість публікацій про діяльність компонентів Міжнародного Руху на території України, їх політико-правові засади співпраці з ТЧХУ не були ще предметом політико-правового аналізу.

Декілька дисертацій і монографій торкалися лише питань створення та розвитку ТЧХУ в історичній ретроспективі [9; 21] охоплюють інший період та містять застарілі уявлення щодо організаційної структури та функцій ТЧХУ, в інших соціально-політичних умовах і обставинах діяльності [9]. Дослідження діяльності ТЧХУ під час незалежності України, особливо з початку агресії російської федерації проти України у 2014 році, є важливим у контексті передумов реформування Українського Червоного Хреста (2016-2021 роки), переходу на сучасну модель управління, набуття інституційної спроможності для реагування на виклики, пов'язані з міжнародним збройним конфліктом, а також початку активної співпраці з компонентами Міжнародного Руху.

Декілька робіт присвячено нормативно-правовим аспектам діяльності Міжнародного Руху і його компонентів. Зокрема, у Збірнику основних джерел щодо використання та захисту емблеми Червоного Хреста в Україні [6] проаналізовано внутрішні норми Міжнародного Руху [6, с. 19]. В деяких публікаціях розглядаються юридичні питання статусу ТЧХУ [12; 22] відповідно законодавства України і внутрішнього права ТЧХУ.

Але на жаль не проводилися комплексні дослідження політико-правових засад співпраці ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху, з врахуванням унікального досвіду такої співпраці під час повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну. Ці аспекти взаємодії компонентів Міжнародного Руху базуються на внутрішньому праві організації та відповідних червонохресних відносинах між компонентами Міжнародного Руху, їх конкретних видах та формах взаємодії щодо реалізації гуманітарних функцій, які є об'єктом нашого аналізу.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження статусу і функцій компонентів Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в контексті форм і напрямів співпраці ТЧХУ з

компонентами Міжнародного Руху в умовах міжнародного збройного конфлікту на території України.

Виклад основного матеріалу. Унікальність Міжнародного Руху (Міжнародного червонохресного руху) полягає в об'єднанні міжнародних та національних компонентів, що забезпечує одночасно національний і міжнародний статус, гуманітарну діяльність та доступ із універсальним охопленням і присутністю майже в усіх регіонах світу.

Міжнародний червонохресний рух складається з трьох компонентів [63], два з них мають яскраво виражений міжнародний характер та природу: МКЧХ і МФЧХ, які за статусом є міжнародними неурядовими організаціями, та визнані Національні товариства [24].

Національні товариства є національними організаціями, статус і регулювання яких визначаються насамперед національним законодавством, а також внутрішнім правом Міжнародного Руху, а також окремими інститутами міжнародного гуманітарного права. Особливістю Національних товариств є їхнє одночасне регулювання національними і міжнародними нормами.

МКЧХ – це неупереджена, нейтральна та незалежна організація [63], що офіційно визнана Женевськими конвенціями про захист жертв війни від 12 серпня 1949 року, Додатковими протоколами до них та Статутом Міжнародного Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Міжнародними конференціями Червоного Хреста і Червоного Півмісяця (п. 1 ст. 1 Статуту), є частиною Міжнародного Руху (п. 2 ст. 2 Статуту).

МФЧХ діє відповідно до Конституції МФЧХ [56] та є членською організацією, створеною Національними товариствами і складається з них [59] (п. 1 ст. 1 Конституції). Вона також є складовою частиною Міжнародного Руху (п. 2 ст. 1 Конституції).

Розподіл функцій серед складових частин Міжнародного Руху відбувається, перш за все, на основі Статуту Руху [63] та Конституції МФЧХ [56]; по-друге, відповідно до Севільської угоди 2.0 [58], документа внутрішнього права Руху; та, по-третє, відповідно до операційних угод між Національними товариствами та іншими складовими частинами Руху [4, с. 94].

Після 2014 року Україна була обрана однією із п'яти країн для реалізації програми Міжнародного Руху «Посилення координації та співробітництва Руху» (SMCC) з метою розвитку потенціалу ТЧХУ як місцевої гуманітарної організації та зміцнення компліментарності та порівняльних переваг компонентів Міжнародного Руху (МКЧХ, МФЧХ, партнерських Національних товариств) [28]. Виходячи з положень Позиційного документу ТЧХУ щодо локалізації [28], ТЧХУ формулює власне бачення локалізації гуманітарної відповіді через три ключові напрями. Першим є зміцнення комплементарності в межах Міжнародного Руху: ТЧХУ вбачає необхідність і можливість посилення своєї центральної ролі як Національного товариства та водночас учасника Міжнародного Руху загалом. Товариство виступає за розширення співпраці з МКЧХ, МФЧХ та партнерським Національним товариством задля вдосконалення партнерства і ефективного розподілу ресурсів. У цьому контексті визнаються порівняльні переваги всіх учасників Міжнародного Руху, виходячи з конкретних ролей і компетенцій, закріплених у статутних документах Міжнародного Руху, Женевських конвенціях про захист жертв війни 1949 року та Додаткових протоколах до них. Другим напрямом є координація: ТЧХУ активно розвиває стратегічне партнерство з місцевими та міжнародними гуманітарними організаціями, установами ООН і координаційними кластерами, а також бере участь у платформах з відновлення. При цьому Товариство відіграє допоміжну роль у співпраці з органами державної влади, використовуючи свою мережу для залучення територіальних громад. Третім напрямом є наращування потенціалу на місцевому рівні: спираючись на багаторічний досвід роботи по всій країні, широку волонтерську та кадрову базу, ТЧХУ забезпечує децентралізацію своєї діяльності. Товариство прагне до активної співпраці з місцевими гуманітарними структурами, обміну досвідом та створення умов для переходу від надання надзвичайної допомоги до стабільних, прозорих і якісних послуг [28].

Взаємодія та співпраця компонентів Міжнародного Руху в умовах міжнародного збройного конфлікту високого ступеня інтенсивності, спричиненого агресією РФ проти України, є сучасним прикладом найбільш масштабного та потужного колективного реагування Руху з 2014 року на основі Севільської угоди 1997 року і Додаткових заходів 2005 року для посилення виконання Севільської угоди, та після повномасштабного вторгнення Росії в Україну на основі Севільської угоди 2.0 2022 року. В період з 2014 до 2022 року співпраця ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця здійснювалася відповідно до положень Севільської угоди, яка визначає розмежування мандатів між МКЧХ, МФЧХ і Національними товариствами. В українському контексті ця модель дозволила координувати зусилля в умовах міжнародного збройного конфлікту: МКЧХ

фокусувався на захисті цивільного населення та діяльності на тимчасово окупованих територіях, МФЧХ – на підтримці інституційної спроможності ТЧХУ та реагуванні на гуманітарні потреби внутрішньо переміщених осіб, а саме ТЧХУ реалізовувало більшість програм допомоги на національному рівні. До позитивних аспектів цієї моделі можна віднести – уникнення дублювання функцій, поступове зростання ролі ТЧХУ як реалізатора гуманітарних ініціатив, а також залучення ресурсів від інших партнерських Національних товариств. Водночас система мала низку обмежень, зокрема, значна частина фінансових та управлінських повноважень залишалась у міжнародних структур, що знижувало автономність ТЧХУ; комунікація з громадськістю була недостатньо ефективною, що призводило до плутанини щодо ролі національного товариства; а стратегічне планування між компонентами Руху часто залишалося фрагментованим. Усе це підсилювало потребу в оновленні принципів взаємодії, що й стало підґрунтям для переходу до більш гнучкої та локалізованої моделі Seville Agreement 2.0 після початку повномасштабного вторгнення.

Важливо відмітити, що відносини між компонентами Міжнародного Руху, що діють на території України, знайшли відображення у Спільній заяві ТЧХУ, МКЧХ та МФЧХ щодо контекстуалізації імплементації Севільської угоди 2.0 у липні 2022 року [58].

Колективне реагування включає як діяльність усіх трьох компонентів Міжнародного Руху в Україні, так і направлено на надання допомоги особам, які постраждали від міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією РФ проти України, і перебувають на території третіх держав. Враховуючи вищевикладене, надалі ми розглядаємо діяльність в Україні кожного з названих компонентів Міжнародного Руху через призму співпраці з ТЧХУ, включаючи організаційно-правовий і змістовний компоненти.

По-перше, це діяльність ТЧХУ, належним чином визнаного Національного товариства в Україні [4]. Згідно з внутрішнім правом Міжнародного Руху, ТЧХУ має статус «Національного товариства приймаючої країни» з відповідними правами та обов'язками відповідно до Севільської угоди 2.0.

ТЧХУ є інституційно та функціонально стабільним, спроможним і розвиненим Національним товариством, здатним ефективно виконувати свої функції відповідно до внутрішнього права Міжнародного Руху. У звіті Longitudinal Review: Case Study Ukraine RC зазначено, що реформування ТЧХУ включає децентралізацію, цифрову трансформацію, професіоналізацію персоналу, створення єдиних стандартів звітності й обліку, а також зміцнення системи безпеки та координації логістики. Підхід ТЧХУ до розвитку інституційної спроможності спрямований не лише на внутрішню організаційну стабільність, але й на передачу досвіду іншим локальним гуманітарним суб'єктам, створюючи мультиплікаційний ефект у сфері відновлення та допомоги.

ТЧХУ протягом останніх років продемонструвало системну трансформацію, що зміцнила його позиціонування як національного гуманітарного актора з високою інституційною спроможністю. Завдяки тривалим інвестиціям компонентів Міжнародного Руху у розвиток Національного товариства, ТЧХУ перейшло від традиційної моделі державного фінансування патронажної служби до сучасної організації з децентралізованою структурою, здатною самостійно мобілізувати ресурси, надавати масштабну допомогу в умовах конфлікту, та підтримувати вразливі категорії населення.

ТЧХУ посилює механізми прозорості й підзвітності, адаптувало інструменти оцінки вразливості (ВОСА з компонентом SAF), створило кластерну підтримку для регіональних відділень, а також стало ініціатором «Єдиного плану ТЧХУ на 2023–2025 роки», скоординованого з 23 партнерами Міжнародного Руху. Організація продовжує зміцнювати свою місію нейтрального, неупередженого та незалежного гуманітарного суб'єкта, зокрема у найвразливіших регіонах країни.

Станом на 2025 рік ТЧХУ функціонувало як унітарна структура, що охоплює понад 200 місцевих організацій організації, 5000 співробітників та понад 8000 волонтерів. Завдяки цьому гуманітарну допомогу отримали понад 13 мільйонів осіб (з 2022 року), зокрема у вигляді продуктивних наборів, евакуаційної підтримки, медичних та грошових програм [24].

Воно забезпечує координацію та взаємодію між компонентами Міжнародного Руху під час гуманітарного реагування на території України в умовах міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією Росії. Діяльність ТЧХУ узгоджується з положеннями Севільської угоди 2.0, що визначає механізми співпраці та відповідальності в умовах кризових ситуацій [4]. Також варто відмітити, що ТЧХУ має високий рівень довіри та ефективно співпрацює з державними органами та інституціями, виконуючи допоміжну функцію в гуманітарній сфері [14].

По-друге, це діяльність місії (делегатії) МКЧХ в Україні. Вона була відновлена в 2014 році [66] (попередня Київська місія (делегатія) МКЧХ діяла з 1993 року по 2010 рік). На офіційному веб-сайті

МКЧХ зазначено: «Наші співробітники працюють у Львові, Києві, Харкові, Дніпрі, Одесі, Луганську та Донецьку разом з нашими партнерами в Міжнародному русі Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, щоб рятувати життя і полегшувати страждання мирного населення» [23].

Правовою основою діяльності місії МКЧХ в Україні є Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста про відкриття Місії МКЧХ в Україні від 5 грудня 1995 року [3; 10].

Місія МКЧХ в Україні станом на жовтень 2024 року здійснює свою діяльність на території України та має офіси у Києві, Львові, Харкові, Дніпрі, Одесі [11].

Серед гуманітарних функцій МКЧХ Н. Мельцер у своєму довідковому виданні про МГП виокремлює, зокрема: (1) виконання функції заміни чи доповнення дій держав-покровительок; (2) відвідування військовополонених та інших захищених осіб; (3) керування діяльністю Центральної агенції з розшуку; (4) надання гуманітарної допомоги; (5) виконання спеціального мандату МКЧХ щодо МГП та (6) здійснення загального права на гуманітарну ініціативу [13, с. 354-355].

Під час збройного конфлікту МКЧХ здійснює діяльність відповідно до власних завдань і функцій, особливо в питаннях, щодо яких він має винятковий мандат відповідно до Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року. До одних із основних функцій МКЧХ у рамках їхнього виняткового мандату належать відвідування осіб, затриманих у зв'язку зі збройним конфліктом та ведення конфіденційного діалогу з владою, зокрема щодо ведення бойових дій та захисту цивільного населення. МКЧХ значно збільшили обсяг їхньої діяльності з 24 лютого 2022 року, аби краще допомагати людям, що постраждали внаслідок міжнародного збройного конфлікту. Гуманітарна допомога, зокрема, полягає у наданні продуктів харчування, безпечної води, ліків та будівельних матеріалів.

Наразі в Україні працюють близько 700 працівників, зокрема медперсонал, спеціалісти з питань забруднення вибухонебезпечними предметами та інші спеціалісти з надання допомоги в умовах надзвичайних ситуацій. МКЧХ було започатковано спеціальне бюро Центрального агентства розшуку з питань збройного конфлікту між російською федерацією та Україною для збирання, централізації та передачі інформації про долю та місцеперебування людей, позбавлених свободи, – як військовослужбовців, так і цивільних, – які потрапили до рук супротивної сторони [26].

Діяльність МКЧХ за період 2022-2024 років висвітлене на їхньому офіційному веб-сайті [18; 19; 20].

Співпраця між ТЧХУ і Делегацією МКЧХ в Україні оформлюється: (1) Рамковою угодою про партнерство між ТЧХУ і МКЧХ, яка укладається раз на декілька років; (2) щорічно ТЧХУ і МКЧХ укладають Угоди, які містять додатки за окремими напрямками, зокрема; (3) меморандумами і операційними щодо реалізації конкретних проєктів.

Основними формами співпраці ТЧХУ і МКЧХ на території України є:

(1) реалізація спільних проєктів та програм, серед яких Меморандум про надання фінансової допомоги соціально незахищеним особам, що постраждали від збройного конфлікту між МКЧХ, ТЧХУ та Міністерством соціальної політики України у квітні 2022 року [16]; Програма ТЧХУ «Безпечніша поведінка та підвищення обізнаності про ризики мін і вибухонебезпечних залишків війни», яка підтримується МКЧХ [1];

(2) інституційна підтримка діяльності ТЧХУ, яка виражається в підтримці забезпечення сталості НК ТЧХУ і місцевих організацій ТЧХУ.

(3) проведення спільних заходів, наприклад Конференція «Обмежуючи насильство: 75 років Женевським конвенціям про захист жертв війни» 12 вересня 2024 року [29], Всеукраїнські змагання з міжнародного гуманітарного права, які відбудуться 22 – 24 листопада 2024 року [7];

(4) експертна підтримка, наприклад, під час проведення Зимового табору з міжнародного гуманітарного права 29 – 31 січня 2024 року [39], тренінгу з міжнародного гуманітарного права для співробітників Національного комітету ТЧХУ 16 – 17 квітня 2024 року [40], Літньої школи з міжнародного гуманітарного права для державних службовців 17 – 21 червня 2024 року [42];

(5) спільні інформаційні кампанії та адвокація, зокрема щодо захисту відмітних емблем;

(6) залучення експертів ТЧХУ до заходів, зокрема, участь у тренінгах з міжнародного гуманітарного права для військовослужбовців, участь у круглих столах, як-от Круглий стіл «Проведення кібероперацій під час збройних конфліктів» у Києві 3- 4 липня 2024 року, Круглий стіл «Гуманітарний вплив нових і сучасних технологій ведення війни та юридична оцінка нових видів зброї» у Києві 6 листопада 2024 року.

По-третє, це Представництво Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в Україні, яка спільно з Європейським офісом Федерації, надає в Україні екстрену технічну допомогу в різних сферах. МФЧХ – найбільша гуманітарна мережа в світі, чий секретаріат підтримує Національні товариства Червоного Хреста та Червоного Півмісяця у понад 191 країні, об'єднуючи понад 16 мільйонів волонтерів.

МФЧХ співпрацює з Національними товариствами в рамках реагування на катастрофи по всьому світу. Рятувальні операції також включають в себе освітній компонент, зокрема, програми реагування на надзвичайні ситуації, охорону здоров'я та догляду, популяризації гуманітарних цінностей. МФЧХ допомагає координувати реагування на надзвичайні ситуації в Україні та інших країнах, які постраждали від конфлікту, у співпраці з Національним товариством Червоного Хреста або Червоного Півмісяця [61].

Правовою основою діяльності делегації МФЧХ в Україні є Угода між Урядом України та Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця про юридичний статус Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та її Представництва у місті Києві 1997 року [45].

Понад 60 партнерських Національних товариств Червоного Хреста та Червоного Півмісяця у всьому світі, які допомагають населенню України, за останні два роки спільно з мережею МФЧХ надали екстрену допомогу 18 мільйонам осіб. Крім того, мережа підтримала 1,8 мільйона людей у сферах охорони здоров'я та догляду, зокрема 1,1 мільйона – у галузі психічного здоров'я та психосоціальної підтримки. Для подолання житлової кризи 2,2 мільйона осіб отримали житлову підтримку від приймаючих громад.

Грошова допомога стала порятунком для понад 1,1 мільйона людей в Україні та по всій Європі, допомагаючи з орендою та комунальними послугами, охороною здоров'я та освітою.

Крім того, МФЧХ через Товариства Червоного Хреста та Червоного Півмісяця пропонує мовні курси, громадські групи та професійне навчання, що полегшує переміщенням особам пошук роботи, встановлення зв'язків із громадами та досягнення самодостатності [62; 67].

Співпраця між ТЧХУ і МФЧХ оформлюється (1) Рамковою угодою між ТЧХУ і МФЧХ та (2) ухваленням трьохсторонніх меморандумів, між ТЧХУ, МФЧХ і державними органами, наприклад Меморандум про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану між ТЧХУ, МФЧХ і Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України [27].

Основними формами співпраці ТЧХУ і МФЧХ на території України є:

(1) реалізація спільних проєктів та програм, серед яких проєкт щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни. Його особливість пов'язана із безпосередньою залученістю держави в особі Міністерства у справах ветеранів України, використання Єдиного державного реєстру ветеранів війни та нормативного регулювання проєкту Постановою Кабінету Міністрів України «Про реалізацію спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проєкту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни» [32]; допомога в реалізації програми «Прихисток» [31; 34], фінансова підтримка якого здійснюється в повному обсязі ТЧХУ та партнерів з червонохресного руху [33], співпраця між якими відбувається відповідно до Меморандуму про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану [27];

(2) інституційна підтримка діяльності ТЧХУ, яка виражається в підтримці реформування ТЧХУ, розбудови системи регіональних структур і місцевих організацій, навчанні, мотивуванні і підтримці персоналу, наприклад, проходження волонтерами тренінгів та онлайн-сесій: «Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайної ситуації», «Перша психологічна допомога», «Як надати першу психологічну допомогу людям з психічними та неврологічними розладами». Такі тренінги та онлайн-сесії підвищують обізнаність щодо кризових подій, стресу, ризиків для здоров'я, захисних факторів та шляхів надання допомоги тим, хто цього потребує; проведення зустрічей зі співробітниками та волонтерами задля обговорення, які шляхи треба використовувати для підтримки команд їхнього регіону; навчання координаторів та лідерів волонтерів навичкам організації, планування та проведення волонтерських зустрічей. Головна мета зустрічей – надання підтримки командам в регіонах за принципом «Рівний-рівному»; поширення методичних матеріалів, у яких міститься інформація з турботи про себе та про колег; інформування про методи самопомогі при відчутті стресу, важких думок та почуттів; забезпечення доступу до спеціалізованої послуги у сфері

психічного здоров'я: можливість отримати безкоштовні психологічні консультації в умовах надзвичайної ситуації; співпраця із сектором розвитку волонтерства та іншими відділами задля отримання, аналізу та швидкого реагування на запити команди з метою турботи про волонтерів та співробітників ТЧХУ; створення та поширення відео (інформаційних роликів) про те, як можна подбати про власне емоційне та фізичне здоров'я [53];

(3) забезпечення залучення допомоги від Національних товариств і координація діяльності Національних товариств на території України;

(4) проведення спільних заходів, наприклад, спільний захід «Більше ніж продовольча допомога: національні товариства як лідери у ранньому відновленні» під час Генеральної Асамблеї Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця 24 жовтня 2024 року у Женеві [46];

(5) експертна підтримка, наприклад, Літньої школи з міжнародного гуманітарного права для державних службовців 17 – 21 червня 2024 року [42], при підготовці до участі в 34-й Міжнародній Конференції Червоного Хреста і Червоного Півмісяця 28-31 жовтня 2024 року у Женеві [47];

(6) спільні інформаційні кампанії та адвокація;

(7) обмін досвідом та пошук нових напрямів співпраці. З метою ознайомлення з роботою Інформаційного центру Українського Червоного Хреста та обговорення напрямків партнерства та співробітництва у Західному міжрегіональному офісі ТЧХУ відбувся візит делегата МФЧХ із залучення громадськості та звітності у Європі М. Річарда [43].

По-четверте, це місії партнерських Національних товариств, які діють в Україні. Їхня діяльність ґрунтується на п. 3 ст. 3 Статуту Руху, який передбачає, що в рамках міжнародної діяльності кожне Національне товариство, відповідно до своїх можливостей, надає допомогу жертвам збройних конфліктів, а також постраждалим від стихійних лих та інших надзвичайних обставин згідно з Женевськими конвенціями. Ця допомога, що включає надання послуг, персоналу, матеріальної, фінансової та моральної підтримки, здійснюється через відповідні Національні товариства, Міжнародний Комітет або Федерацію. Вони також сприяють розвитку інших Національних товариств, які потребують допомоги, таким чином зміцнюючи весь Рух» [63].

Зараз на території України присутні представники партнерських Національних товариств, зокрема з Австрії, Данії, Великої Британії, Канади, Люксембургу, Німеччини, Норвегії, Франції, Італії, Іспанії, Швейцарії, Швеції та Японії, які діють через МФЧХ та є окремими юридичними особами.

Загалом, допомога потерпілим від міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією РФ проти України, надходить від більше, ніж 30 партнерських Національних товариств, у тому числі від Естонського, Чеського, Польського, Корейського Червоного Хреста тощо.

Співпраця між ТЧХУ і партнерськими Національними товариствами оформлюється шляхом [15]:

(1) укладання рамкових меморандумів та угод про взаєморозуміння / співпрацю, наприклад Генеральна угода між ТЧХУ та Французьким Червоним Хрестом від 9 листопада 2022 року, Меморандум про взаєморозуміння між ТЧХУ та Японським Червоним Хрестом від 1 жовтня 2022 року; Меморандум про взаєморозуміння між ТЧХУ і Шведським Червоним Хрестом на 2022-2025 роки, який у 2024 році був продовжений до 2030 року [49];

(2) обміном листами про наміри, наприклад Лист про наміри щодо програми «Реагування на конфлікт та підвищення стійкості України (CR4U)» з Данським Червоним Хрестом від 15 червня 2022 року; Лист про наміри щодо співпраці в рамках проекту «Технічна підтримка Реформи Патронажної Служби ТЧХУ» з Швейцарським Червоним Хрестом від 29 серпня 2017 року;

(3) укладанням проектних / програмних угод (угод про реалізацію проекту або програми), наприклад Проектна угода «Реагування на соціальну вразливість в Україні шляхом локалізації та залучення молоді» між ТЧХУ та Данським Червоним Хрестом від 15 лютого 2022 року, Угода про пожертву / донатію між Грузинським Товариством Червоного Хреста та ТЧХУ від 14 березня 2022 року (кошти); Угода про підтримку найбільш постраждалого населення непродовольчими наборами, коштами та наданням медичної допомоги між ТЧХУ та Люксембурзьким Червоним Хрестом від 1 квітня 2022 року (проектна); Проектна угода між ТЧХУ та Японським Червоним Хрестом «Грошова допомога домогосподарствам, які приймають ВПО» між ТЧХУ та Японським Червоним Хрестом від 1 січня 2023 року, Угода про впровадження проекту «Тимчасові модульні будинки в Житомирі та Андріївці» між ТЧХУ і Італійським Червоним Хрестом від 30 березня 2023 року, Проектна угода «Посилення гуманітарного реагування в недостатньо забезпечених послугами, віддалених та сільських районах найбільш постраждалих східних та південних регіонів України» (ЕЧНО) між ТЧХУ

та Данським Червоним Хрестом від 1 квітня 2023 року, Проектна угода між ТЧХУ та Люксембурзьким ЧХ «Україна: незламний дух надії» від 1 квітня 2023 року, Грантова угода щодо двосторонньої допомоги від Британського Червоного Хреста щодо діяльності ТЧХУ з відновленні родинних зв'язків від 1 червня 2023 року, Угода щодо підтримки програми ТЧХУ «Реагування на руйнування дамби в Новій Каховці» між ТЧХУ та Шведським Червоним Хрестом від 7 червня 2023 року.

З 1993 року до 2022 року укладено близько 100 меморандумів / угод про партнерство та взаємодію ТЧХУ з компонентами Міжнародного Руху, тобто в середньому 3,5 Меморандумів / угод про співпрацю з компонентами Руху (Національними товариствами), переважно довгострокових. Тільки в 2023 році укладено 37 меморандумів / угод, переважно проєктних чи програмних. Загалом, з лютого 2022 року по червень 2025 року укладено 53 угоди про співпрацю [15], тобто близько 15 меморандумів на рік.

Основними формами співпраці ТЧХУ з партнерськими Національними товариствами на території України є:

(1) реалізація спільних проєктів та програм. Наприклад, проєкт «Реагування на соціальну вразливість в Україні шляхом локалізації та залучення молоді» за підтримки Данського Червоного Хреста, проєкт «Посилення стійкості до ризиків катастроф у Східній Україні» за підтримки Данського Червоного Хреста, підтримка діяльності мобільних медичних бригад ТЧХУ в Вінницькій області Італійським Червоним Хрестом [5], відкриття соціальної пральні за підтримки Червоного Хреста Німеччини [17], проєкт «Перезавантаження: розширення можливостей для працевлаштування» за підтримки Іспанського Червоного Хреста і Данського Червоного Хреста [44];

(2) збір і передача ТЧХУ благодійних пожертв/ благодійна допомога в грошовій та натуральній формі: у 2022 році, Японський Червоний Хрест запустив кампанію зі збору коштів та отримав значні фінансові надходження від громадян Японії та приватних компаній. Загальний внесок Японського Червоного Хреста до ТЧХУ, МФЧХ та МКЧХ становить приблизно 7 млн японських єн і спрямований на підтримку осіб, які постраждали внаслідок воєнних дій, галузі охорони здоров'я, соціальних послуг, надання надзвичайної допомоги та розвиток національного товариства в Україні [50];

(3) технічна допомога: Японський Червоний Хрест на початку 2022 року ЯЧХ відправив делегата з питань психічного здоров'я та психосоціальної підтримки до Польщі через систему МФЧХ. З того часу делегати, що займаються питаннями здоров'я, серед яких радіолог та фізіотерапевт, були направлені в Україну [50];

(4) інституційна підтримка діяльності ТЧХУ: Іспанський Червоний Хрест надав фінансову та технічну підтримку у сфері забезпечення засобів до існування, розвитку ТЧХУ та волонтерства [48];

(5) залучення експертизи: Літня школи з міжнародного гуманітарного права для державних службовців 17 – 21 червня 2024 року [42];

(6) обмін досвідом між Національними товариствами: тренінг з ефективного лідерства Данського Червоного Хреста [30], воркшопи з питань інклюзивної та справедливої якісної освіти [38]; взаємного навчання у сферах, що представляють особливий інтерес, наприклад планування ліквідації наслідків стихійних лих та допоміжної ролі державним органам влади відповідних країн [49];

(7) сприяння проведення навчання, поширення знань з міжнародного гуманітарного права, наприклад проведення ряду тренінгів «Сексуальне насильство, пов'язане зі збройним конфліктом» для викладачів юридичних ВНЗ [37], а також юристів, адвокатів та представників ГО за підтримки Французького Червоного Хреста, тренінгу Служби розшуку Українського Червоного Хреста для регіональних волонтерів з Відновлення родинних зв'язків за підтримки Британського Червоного Хреста [41].

(8) спільні інформаційні кампанії та адвокація.

Більшість проєктів і програм реалізуються у взаємодії з ТЧХУ на загальнонаціональному та регіональному рівнях. Деякі масштабні проєкти реалізуються спільно з державою, та/або залученням інших суб'єктів, зокрема з бізнесу. Окремі функції реалізуються МКЧХ відповідно до спеціального мандату.

Обставини міжнародного збройного конфлікту високої інтенсивності обумовили інтенсифікацію та розширення напрямків та форм діяльності компонентів Міжнародного Руху на території України, їхньої взаємодії і співпраці між собою, з визначальною роллю ТЧХУ як приймаючого Національного товариства.

З початком міжнародного збройного конфлікту, спричиненого агресією РФ проти України,

відбувалася адаптація ТЧХУ до нових умов та реформа системи менеджменту, переважно на центральному рівні (Національний комітет ТЧХУ). Фінансове забезпечення цієї реформи і інституційного розвитку ТЧХУ відбувалося в декілька етапів, з 2014-2022 рік, з 2022 року по дотепер за підтримки компонентів Міжнародного Руху.

Якщо в перший період провідна роль в інституційному розвитку ТЧХУ відігравав МКЧХ, то з 2022 року домінуюче значення в підтримці діяльності та розвитку відіграє МФЧХ і Національні товариства.

Загалом, можна виокремити та систематизувати діяльність ТЧХУ, в межах яких здійснюється співпраця з компонентами Міжнародного Руху за напрямками діяльності:

(1) охорона здоров'я (охоплює сектори: мобільні медичні бригади, відновлення інфраструктури охорони здоров'я, зміцнення здоров'я та профілактика захворювань, догляд вдома);

(2) реабілітація (охоплює сектори: фізична та ментальна реабілітація, психологічна та психосоціальна підтримка);

(3) відновлення (охоплює сектори: підтримка житла та прихистків, забезпечення життєдіяльності, грошова та ваучерна підтримка);

(4) управління надзвичайними ситуаціями (охоплює сектори: надання гуманітарної допомоги, управління ризиками надзвичайними ситуаціями / зниження ризиків надзвичайними ситуаціями, цивільний захист, пошук та порятунок);

(5) захист та освіта (охоплює сектори: розшук та відновлення родинних зв'язків, підвищення обізнаності загроз, пов'язаних з війною, перша допомога, міжнародне гуманітарне право, освіта в надзвичайних ситуаціях);

(6) контроль якості та звітність (охоплює сектори: планування, моніторинг, оцінка та звітність; інформаційний менеджмент; захист, гендерна рівність та інклюзія; залучення громад);

(7) розвиток ТЧХУ (охоплює сектори: фінансовий розвиток, розвиток з мобілізації ресурсів, розвиток кадрових ресурсів, організаційний розвиток, розвиток організацій, розвиток волонтерства та молоді, цифрова трансформація, розвиток комунікацій; розвиток логістики);

(8) допоміжна роль та гуманітарна дипломатія.

Безпосередня діяльність щодо співпраці компонентів Міжнародного Руху в Україні реалізовується шляхом укладення меморандумів про співпрацю та партнерство або відповідних угод.

Для міжнародних компонентів Міжнародного Руху, що діють на території України формалізація відносин з ТЧХУ є однією із необхідних умов подальшої роботи і забезпечення доступу до жертв війни в Україні, а для ТЧХУ можливістю отримати фінансову, організаційну і експертну підтримку для забезпечення сталого розвитку, реалізації Статутних завдань та діяльності як приймаючого Національного товариства.

Висновки. Порівняно з численними збройними конфліктами сучасності, незважаючи на високу інтенсивність військових дій внаслідок повномасштабного вторгнення Російської Федерації, в Україні збереглися інституційна та операційна спроможність компонентів Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Першочергово це стосується приймаючого Національного товариства – Товариства Червоного Хреста України та розгорнутої в попередні роки системи міжнародних компонентів Міжнародного Руху. Завдяки сталій та ефективній взаємодії між ними та інституційній спроможності ТЧХУ була створена дієва система компонентів Міжнародного Руху з надання гуманітарної допомоги жертвам війни. У цій системі ТЧХУ відіграє ключову роль посередника між міжнародними компонентами Міжнародного Руху, державою та суспільством, забезпечуючи доступ до жертв війни, координацію діяльності та взаємодію з державними органами, з одного боку, і маючи авторитет та співпрацю з міжнародними компонентами Руху, що дозволяє залучати міжнародну гуманітарну допомогу та забезпечувати операційну гнучкість, з іншого.

Особливість українського досвіду полягає в одночасній присутності усіх ключових елементів системи Руху – ТЧХУ, МКЧХ, МФЧХ та понад 30 Національних товариств – у межах одного операційного контексту. Це створює безпрецедентну лабораторію співпраці, яка дозволяє оцінити не лише ефективність гуманітарного реагування, але й дієвість самої архітектури Руху, її гнучкість до зовнішніх викликів, зокрема правових, політичних та інформаційних.

ТЧХУ інституційно та функціонально є сталою, спроможною та розвинутою громадською організацією зі спеціальним статусом, яка ефективно виконує функції приймаючого Національного товариства в системі Міжнародного Руху. Його взаємодія з Міжнародним комітетом Червоного Хреста, Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та іноземними

Національними товариствами дозволила значно посилити інституційну та операційну спроможність ТЧХУ, ефективно виконувати мандат та допоміжну функцію для держави в гуманітарній сфері. Досвід співпраці, набутий у цих умовах, має унікальне значення як для України, так і для всієї системи Міжнародного Руху, адже демонструє можливості ефективної взаємодії національного та міжнародного рівня в умовах збройного конфлікту високої інтенсивності.

Разом із цим, попри загальне зростання інституційної спроможності, залишаються певні проблеми та виклики, які потребують вирішення. Серед них – нерівномірний рівень розвитку та ресурсного забезпечення між регіональними організаціями ТЧХУ, потреба у подальшому посиленні внутрішнього моніторингу й оцінювання ефективності програм, необхідність поглиблення взаємодії з органами місцевого самоврядування, а також ризики надмірної залежності від міжнародної донорської допомоги. Актуальним також залишається завдання зміцнення кадрового потенціалу та запровадження довгострокових механізмів сталого фінансування. Значний вплив на діяльність ТЧХУ справили інформаційні виклики, що виникли у 2022–2023 роках у зв'язку з хвилею публічної критики на адресу Міжнародного Комітету Червоного Хреста. Зокрема, в інформаційному просторі поширювалися звинувачення щодо недостатньої присутності МКЧХ у місцях утримання військовополонених та на окупованих територіях. Хоча ці функції відносяться до виключного мандату МКЧХ, значна частина негативного сприйняття в суспільстві трансливалася й на ТЧХУ як національного представника Міжнародного Руху. Унаслідок цього Український Червоний Хрест був змушений активізувати кризову комунікацію, посилити прозорість публічної звітності та чітко окреслювати межі своєї компетенції. Ситуація виявила вразливість єдиної ідентичності Руху в умовах гібридної війни та потребу в комунікаційному переосмисленні розподілу відповідальності.

Таким чином, наявність інституційної та функціональної спроможності ТЧХУ, незважаючи на складні обставини міжнародного збройного конфлікту, є унікальним явищем та відображенням загальної стійкості України та українського суспільства. Вона підтверджує важливість політико-правових засад співпраці з компонентами Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та їхнього впливу на гуманітарну діяльність, інституційну сталість і ефективність реагування на виклики міжнародного збройного конфлікту. Досвід України може слугувати еталонним прикладом для інших регіонів світу, де поєднання воєнних загроз, політичної нестабільності та розгалуженої структури Міжнародного Руху вимагає не просто координації, а глибокого реформування підходів до співпраці між усіма рівнями компонентів – від локального до глобального.

Бібліографічний список:

1. Волонтери-інструктори напряму «Мінна небезпека» Черкаської міської організації Українського Червоного Хреста в рамках програми «Безпечніша поведінка та підвищення обізнаності про ризики мін і вибухонебезпечних залишків війни» регулярно проводять інформаційно-роз'яснювальні заходи та інформаційні сесії для різних вікових категорій населення. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/11/58880/>
2. Громадянське суспільство в ситуації війни. Розділ 12. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни : монографія / за ред. О. О. Рафальського, О. М. Майбороди. Київ : ППЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 672 с. С. 380-400. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Adaptyvni-zminy-politychnoho-polia-Ukrainy_kol-monohrafiia.pdf
3. Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста (МКЧХ) про відкриття Місії МКЧХ в Україні від 5 грудня 1995 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_005#
4. Доценко М. І. Товариство Червоного Хреста України як допоміжна гуманітарна організація для держави. *Політичне життя*. 2024. № 2. С. 92-105. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.13>
5. За рік мобільні медичні бригади Українського Червоного Хреста надали у Вінницькій області понад 30 000 медичних консультацій. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/61979/>
6. Збірник основних джерел щодо використання та захисту в Україні емблеми Червоного Хреста / уклад., передм., вступ. ст.: М. Доценко, С. Лук'янченко, Р. Болкун, В. Полюля ; за ред. радника президента ТЧХУ з міжнар. гуманіт. права Т. Короткого. Київ ; Товариство Червоного Хреста України : Фенікс, 2024. 164 с.
7. Інформаційна довідка про Всеукраїнські змагання з міжнародного гуманітарного права, які відбудуться 22-24 листопада 2024 року. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2024/09/Rules_IHL-Competition_2024.pdf
8. Історія Українського Червоного Хреста. Офіційний сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/history/>
9. Кармалюк С., Ореховський В. Історія Товариства Червоного Хреста України Книга І. Діяльність

організацій Товариства Червоного Хреста в Україні до 1921 р.: кол. монографія. Чернівці : Технодрук, 2023. 252 с.

10. Комітет у закордонних справах рекомендує ратифікувати Договір між Урядом України і Міжнародним Комітетом Червоного Хреста про відкриття Місії МКЧХ в Україні. URL: <https://minjust.gov.ua/uk/news/ministry/komitet-u-zakordonnih-spravah-rekomendue-ratifikuvati-dogovir-mij-uryadom-ukraini-i-mijnarodnim-komitetom-chervonogo-hresta-pro-vidkrittya-misii-mkchh-v-ukraini-5073>

11. Контакти. Офіційний сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/contacts/>

12. Короткий Т. Р., Кібець Д. В. Регулювання діяльності Товариства Червоного Хреста України. Інформаційне агентство «Українське право». 06.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/regulyuvannya-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/?month=03&year=2020 (дата звернення: 22.09.2024);

13. Мельцер Н. Міжнародне гуманітарне право. Загальний курс. МКЧХ. 2020. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>

14. Меморандум про співпрацю між Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України та Товариством Червоного Хреста України, що спрямований на посилення та розвиток взаємовідносин між Міністерством та Товариством Червоного Хреста України у таких питаннях: об'єднання зусиль щодо підтримки населення, яке проживало на тимчасово окупованій території України; спрямування спільної діяльності щодо підтримки ВПО та громадян України, які покинули своє місце проживання на тимчасово окупованій території через бойові дії чи з метою уникнення тимчасової окупації частини території України й виїхали за кордон; сприяння реалізації прав і свобод ВПО та створення умов для добровільного повернення таких осіб до покинутого місця проживання або інтеграції за новим місцем проживання; поширення знань з міжнародного гуманітарного права на всій території України; надання гуманітарної підтримки цивільному населенню під час збройного конфлікту, зокрема шляхом надання грошової допомоги, іншої гуманітарної допомоги. Підписано тристоронній Меморандум про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/>

15. Міжнародне співробітництво. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/international-partnership/>

16. МКЧХ, ТЧХУ та Міністерство соціальної політики підписали Меморандум про надання фінансової допомоги соціально незахищеним особам, що постраждали від збройного конфлікту. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2022/04/news-release/finansova-dopomoga-2022/>

17. На Тернопільщині відбулося урочисте відкриття соціальної пральні на базі Збаразької районної організації Українського Червоного Хреста. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/62018/>

18. Огляд діяльності Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні у різних сферах з 24 лютого до 31 грудня 2022 року. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2023/02/facts-and-figures/24-31-2022/>

19. Огляд діяльності Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні у різних сферах з січня по грудень 2023 року. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/02/facts-and-figures/2023-5/>

20. Огляд діяльності Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні у різних сферах з січня по червень 2024 р. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/09/facts-and-figures/icrc-ukraine-report-jan-june-ukr-2024/>

21. Олійник О. В. Діяльність Червоного Хреста у Галичині в I половині XX ст. : дис. ... д-ра філософії : 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, 2022. 283 с.

22. Олюха В. Г., Короткий Т. Р. Правові основи діяльності Товариства Червоного Хреста України. Теорія та практика господарського права і процесу: виклики 2021 / відп. за вип. Г. М. Будурова. Одеса : ГО «Всеукраїнський центр економічного права», 2021. С. 13–19.

23. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://www.icrc.org/en/where-we-work/ukraine>

24. Офіційний сайт МФЧХ. URL: <https://www.ifrc.org/who-we-are/international-red-cross-and-red-crescent-movement>

25. Офіційний сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/>

26. Питання та відповіді МКЧХ: Наша робота в російсько-українському міжнародному збройному конфлікті. Офіційний веб-сайт МКЧХ. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/07/article/pytannya-ta-vidpovidi-mkchh-rosiisko-ukrainskyi-konflikt/>

27. Підписано тристоронній Меморандум про співпрацю щодо компенсації витрат за тимчасове розміщення ВПО, які перемістилися у період воєнного стану. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/>

28. Позиційний документ Товариства Червоного Хреста України щодо локалізації. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Локалізація.pdf>

29. Представник Уповноваженого Юрій Ковбаса взяв участь у заході «Обмежуючи насильство: 75 років

Женевським конвенціям про захист жертв війни». Офіційний веб-сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. URL: https://ombudsman.gov.ua/news_details/predstavnik-upovnovazhenogo-yurij-kovbasa-vzyav-uchast-u-zahodi-obmezhuuyuchi-nasilstvo-75-rokiv-zhenevskim-konvenciyam-pro-zahist-zhertv-vijni

30. Представники Данського Червоного Хреста провели навчання на тему ефективного лідерства для Українського Червоного Хреста. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/61118/>

31. Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення (перебування) внутрішньо переміщених осіб : Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.2022 року №333 (зі змінами). Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>

32. Про реалізацію спільного з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та Товариством Червоного Хреста України проекту щодо надання підтримки особам з інвалідністю внаслідок війни : Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2022 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2022-%D0%BF#Text>

33. Робоча зустріч представників Міжнародного Руху Червоного Хреста і Червоного Півмісяця з представниками Мінреінтеграції Представники червонохрестесного руху наголосили на подальшій підтримці Уряду, зокрема Мінреінтеграції, у підтримці громадян, які прихистили внутрішньо переміщених осіб в оплаті комунальних послуг. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/07/51329/>

34. Соціальний проект, спрямований на забезпечення українців, які були вимушені переїхати із зон бойових дій, тимчасовим житлом. URL: https://dp-reintegration.gov.ua/?page_id=690;

35. Статут Товариства Червоного Хреста України. Затверджено в новій редакції із змінами і доповненнями, внесеними XXI з'їздом Товариством Червоного Хреста України 20 квітня 2016 р. URL: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Statute_URCS.pdf

36. Статут Товариства Червоного Хреста України. Нова редакція. Затверджено рішенням XXII З'їзду Товариства Червоного Хреста України 9 липня 2021 року. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/Статут-2021-рік.pdf>

37. Тренінг «Сексуальне насильство пов'язане зі збройним конфліктом» для викладачів юридичних ВНЗ. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95865/>

38. У Грузії Український Червоний взяв участь у воркшопі з питань інклюзивної та справедливої якісної освіти. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/11/58826/>

39. У Києві відбувся IHL Winter Camp. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/02/64465/>

40. У Києві відбувся дводенний тренінг з міжнародного гуманітарного права. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/04/69989/>

41. У Києві відбувся тренінг Служби розшуку Українського Червоного Хреста для регіональних волонтерів з Відновлення родинних зв'язків за підтримки Британського Червоного Хреста. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95886/>

42. У Києві завершилася II Літня школа з міжнародного гуманітарного права. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/06/78432/>

43. У Львові в Західному міжрегіональному офісі Українського Червоного Хреста відбувся візит Марка Річарда, делегата Міжнародної Федерації Червоного Хреста і Червоного Півмісяця із залучення громадськості та звітності у Європі. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/08/86061/>

44. У Миколаєві продовжуються курси з кравецтва, організовані Українським Червоним Хрестом у рамках проекту «Перезавантаження: розширення можливостей для працевлаштування». Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95615/>

45. Угода між Урядом України та Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця про юридичний статус Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та її Представництва у місті Києві {Угоду ратифіковано Законом № 20-VII від 11.01.2013} : Міжнародний Червоний Хрест, Кабінет Міністрів України; Угода, Міжнародний документ від 06.02.1997. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_006#Text .

46. Український Червоний Хрест спільно з Міжнародною Федерацією Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця провели спільний захід «Більше ніж продовольча допомога: національні товариства як лідери у ранньому відновленні» під час Генеральної Асамблеї Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця у Женеві. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95544/>

47. Участь Українського Червоного Хреста у пленарних засіданнях Генеральної асамблеї Міжнародної Федерації Товариств Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, Раді делегатів Міжнародного руху та 34-й Міжнародній конференції Червоного Хреста і Червоного Півмісяця. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/11/96433/>

48. Щоквартальний дайджест ТЧХУ. Серпень-листопад 2024. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-3.-2024.pdf>

49. Щоквартальний дайджест ТЧХУ. Січень-квітень 2024. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-1.-2024.pdf>

50. Щоквартальний дайджест ТЧХУ. Травень-липень 2024. Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-2.-2024.pdf>
51. Щорічний огляд «ТОП 100+ публічних транспарентних доброчинних організацій України» (за результатами діяльності у 2023 році). URL: <https://vboabu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/Top100.pdf>
52. Щорічний рейтинг «ТОП 100 публічних транспарентних доброчинних організацій України» (за результатами діяльності у 2022 році). URL: <https://vboabu.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/3-07-Top-100-2022-1.pdf>;
53. Як підтримати співробітників та волонтерів Товариства Червоного Хреста України? Офіційний веб-сайт ТЧХУ. URL: <https://redcross.org.ua/mhpss/how-to-support-employees-volunteers/>
54. Blogs International Committee of the Red Cross, URL: <https://blogs.icrc.org/>
55. Blondel J-L. (1998). Cooperation between National Societies and the International Committee of the Red Cross: an essential and demanding partnership. *International Review of the Red Cross*. Vol. 38. Iss. 323. P. 197-204. URL: doi:10.1017/S0020860400090951
56. Constitution of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. Statutory texts of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. Constitution Rules of Procedure Financial Regulations Staff Rules Rules for Travel Assistance. IFRC. 2019. URL: https://www.ifrc.org/sites/default/files/2021-08/Statutory_Texts_2019_EN_web2.pdf
57. Cooperation between Red Cross and Red Crescent National Societies and their Governments to provide humanitarian assistance and protection. Repository of Practices. URL: <https://migrationnetwork.un.org/practice/cooperation-between-red-cross-and-red-crescent-national-societies-and-their-governments>
58. Movement Coordination for Collective Impact Agreement Seville Agreement 2.0. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/document/seville-agreement-2>
59. National Societies. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/national-societies-directory/Europe>
60. Policy on ICRC Cooperation with National Societies (2003). *Revue Internationale de la Croix-Rouge. International Review of the Red Cross*. Vol. 85. Iss. 851. P. 663-678. URL: doi:10.1017/S003533610018387X
61. Red Cross in Ukraine: Your questions answered. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/red-cross-ukraine-your-questions-answered>
62. Six months of armed conflict in Ukraine. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/document/six-months-armed-conflict-ukraine>
63. Statutes of the International Red Cross and Red Crescent Movement (adopted by the 25th International Conference of the Red Cross at Geneva in 1986, amended in 1995 and 2006. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/sites/default/files/2021-07/statutes-en-a5.pdf>
64. Statutes of the International Committee of the Red Cross. Adopted at the Assembly meeting on 21 December 2017 and came into force on 1 January 2018. ICRC. URL: https://www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/icrc-statutes-01-2018.pdf
65. The Russia-Ukraine international armed conflict: One year of the global Red Cross Red Crescent Movement response. ICRC. URL: https://www.icrc.org/sites/default/files/document_new/file_list/red_cross_movement_activities_overview_ukraine_2022_3.pdf
66. Ukraine crisis: What the ICRC is doing. ICRC. 14.08.2014 року. URL: <https://www.icrc.org/en/document/what-icrc-doing-ukraine>
67. Ukraine: Two years on, IFRC warns of increasing debt creating unstable futures for millions. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/press-release/ukraine-two-years-ifrc-warns-increasing-debt-creating-unstable-futures-millions>

References:

1. Volontary-instruktory napriamu «Minna nebezpeka» Cherkaskoi miskoi orhanizatsii Ukrainskoho Chervonoho Khresta v ramkakh prohramy «Bezpechnisha povedinka ta pidvyshchennia obiznanosti pro ryzyky min i vybukhonebezpechnykh zalyshkiv viiny» rehuliarno provodiati informatsiino-roziasniuvalni zakhody ta informatsiini sesii dlia riznykh vikovykh katehori naselennia. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/11/58880/>
2. Hromadianske suspilstvo v sytuatsii viiny (2023). Rozdil 12. Adaptivni zminy politychnoho polia Ukrainy v umovakh viiny : monohrafiia / za red. O. O. Rafalskoho, O. M. Maiborody. Kyiv : IPIEnD im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. 672 s. S. 380-400. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/01/Adaptivni-zminy-politychnoho-polia-Ukrainy_kol.-monohrafiia.pdf
3. Dohovir mizh Uriadom Ukrainy i Mizhnarodnym Komitetom Chervonoho Khresta (MKChKh) pro vidkryttia Misii MKChKh v Ukraini vid 5 hrudnia 1995 roku. Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_005#
4. Dotsenko M. I. (2024). Tovarystvo Chervonoho Khresta Ukrainy yak dopomizhna humanitarna orhanizatsiia dlia derzhavy. *Politychne zhyttia*. № 2. S. 92-105. URL: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.2.13>

5. Za rik mobilni medychni bryhady Ukrainiskoho Chervonoho Khresta nadaly u Vinnytskii oblasti ponad 30 000 medychnykh konsultatsii. Ofitsiinyi veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/61979/>
6. Zbirnyk osnovnykh dzherel shchodo vykorystannia ta zakhystu v Ukraini emblemy Chervonoho Khresta (2024) / uklad., przedm., vstup. st.: M. Dotsenko, Ye. Lukianchenko, R. Bolkun, V. Poliulia ; za red. radnyka prezidenta TChKhU z mizhnar. humanit. prava T. Korotkoho. Kyiv ; Tovarystvo Chervonoho Khresta Ukrainy : Feniks, 164 s.
7. Informatsiina dovidka pro Vseukrainski zmahannia z mizhnarodnoho humanitarnoho prava, yaki vidbudutsia 22-24 lystopada 2024 roku. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2024/09/Rules_IHL-Competition_2024.pdf
8. Istoriia Ukrainiskoho Chervonoho Khresta. Ofitsiinyi sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/history/>
9. Karmaliuk S., Orekhovskiy V. (2023). Istoriia Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy Knyha I. Diialnist orhanizatsii Tovarystva Chervonoho Khresta v Ukraini do 1921 r.: kol. monohrafiia. Chernivtsi : Tekhnodruk, 252 s.
10. Komitet u zakordonnykh spravakh rekomenduie ratyfikuvaty Dohovir mizh Uriadom Ukrainy i Mizhnarodnym Komitetom Chervonoho Khresta pro vidkryttia Misii MKChKh v Ukraini. URL: <https://minjust.gov.ua/uk/news/ministry/komitet-u-zakordonnih-spravah-rekomendue-ratifikuvali-dogovir-mij-uryadom-ukraini-i-mijnarodnim-komitetom-chervonogo-hresta-pro-vidkrittia-misii-mkchh-v-ukraini-5073>
11. Kontakty. Ofitsiinyi sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/contacts/>
12. Korotkyi T. R., Kibets D. V. Rehuliuвання діяльності Товариства Червоного Хреста України. Informatsiine ahentstvo «Ukrainske pravo». 06.12.2019. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/regulyuvannya-diyalnosti-tovarystva-chervonogo-khresta-ukrayiny/?month=03&year=2020 (data zvernennia: 22.09.2024);
13. Meltser N. (2020). Mizhnarodne humanitarne pravo. Zahalnyi kurs. MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/wp-content/uploads/sites/98/2021/05/Nils-Melzer-Comprehensive-introduction-to-IHL-UKR.pdf>
14. Memorandum pro spivpratsiu mizh Ministerstvom z pytan reintehratsii tymchasovo okupovanykh terytorii Ukrainy ta Tovarystvom Chervonoho Khresta Ukrainy, shcho spriamovanyi na posylennia ta rozvytok vzaimovidnosyn mizh Ministerstvom ta Tovarystvom Chervonoho Khresta Ukrainy u takykh pytanniakh: obiednannia zusyl shchodo pidtrymky naselennia, yake prozhyvalo na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy; spriamuvannia spilnoi diialnosti shchodo pidtrymky VPO ta hromadian Ukrainy, yaki pokynuly svoje mistse prozhyvannia na tymchasovo okupovanii terytorii cherez boiovi dii chy z metoiu unyknennia tymchasovoi okupatsii chastyny terytorii Ukrainy y vykhalu za kordon; spriannia realizatsii prav i svobod VPO ta stvorennia umov dlia dobrovilnoho povernennia takykh osib do pokynutoho mistsia prozhyvannia abo intehtatsii za novym mistsem prozhyvannia; poshyrennia znan z mizhnarodnoho humanitarnoho prava na vsii terytorii Ukrainy; nadannia humanitarnoi pidtrymky tsyvilnomu naselenniu pid chas zbroinoho konfliktu, zokrema shliakhom nadannia hroshovoi dopomohy, inshoi humanitarnoi dopomohy. Pidpysano trystoronnoi Memorandum pro spivpratsiu shchodo kompensatsii vytrat za tymchasove rozmishchennia VPO, yaki peremistylisia u period voiennoho stanu. Ofitsiinyi veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/>
15. Mizhnarodne spivrobitnytstvo. Ofitsiinyi veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/about-urcs/international-partnership/>
16. MKChKh, TChKhU ta Ministerstvo sotsialnoi polityky pidpysaly Memorandum pro nadannia finansovoi dopomohy sotsialno nezakhyschenym osobam, shcho postrazhdaly vid zbroinoho konfliktu. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2022/04/news-release/finansova-dopomoga-2022/>
17. Na Ternopilshchyni vidbulosia urochyste vidkryttia sotsialnoi pralni na bazi Zbarazkoi raionnoi orhanizatsii Ukrainiskoho Chervonoho Khresta. Ofitsiinyi veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/62018/>
18. Ohliad diialnosti Mizhnarodnoho Komitetu Chervonoho Khresta v Ukraini u riznykh sferakh z 24 liutoho do 31 hrudnia 2022 roku. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2023/02/facts-and-figures/24-31-2022/>
19. Ohliad diialnosti Mizhnarodnoho Komitetu Chervonoho Khresta v Ukraini u riznykh sferakh z sichnia po hruden 2023 roku. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/02/facts-and-figures/2023-5/>
20. Ohliad diialnosti Mizhnarodnoho Komitetu Chervonoho Khresta v Ukraini u riznykh sferakh z sichnia po cherven 2024 r. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/09/facts-and-figures/icrc-ukraine-report-jan-june-ukr-2024/>
21. Oliinyk O. V. (2022). Diialnist Chervonoho Khresta u Halychyni v I polovyni KhKh st. : dys. ... d-ra filosofii : 032 «Istoriia ta arkeolohiia». Ivano-Frankivsk, 283 s.
22. Oliukha V. H., Korotkyi T. R. (2021) Pravovi osnovy diialnosti Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy. Teorii ta praktyka hospodarskoho prava i protsesu: vyklyky 2021 / vidp. za vyp. H. M. Budurova. Odesa : HO «Vseukrainskyi tsentr ekonomichnoho prava», S. 13–19.
23. Ofitsiinyi veb-sait MKChKh. URL: <https://www.icrc.org/en/where-we-work/ukraine>
24. Ofitsiinyi sait MFChKh. URL: <https://www.ifrc.org/who-we-are/international-red-cross-and-red-crescent-movement>

25. Ofitsiyni sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/>
26. Pytannia ta vidpovidi MKChKh: Nasha robota v rosiisko-ukrainskomu mizhnarodnomu zbroinomu konflikti. Ofitsiyni veb-sait MKChKh. URL: <https://blogs.icrc.org/ua/2024/07/article/pytannia-ta-vidpovidi-mkchkh-rosiisko-ukrainskyi-konflikt/>.
27. Pidpysano trystoronniy Memorandum pro spivpratsiu shchodo kompensatsii vytrat za tymchasove rozmishchennia VPO, yaki peremistylisia u period voiennoho stanu. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/09/54517/>
28. Pozytsiyni dokument Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy shchodo lokalizatsii. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Локалізація.pdf>
29. Predstavnyk Upovnovazhenoho Yurii Kovbasa vziav uchast u zakhodi «Obmezhuivchy nasylstvo: 75 rokiv Zhenevskym konventsiiam pro zakhyst zhertv viiny». Ofitsiyni veb-sait Upovnovazhenoho Verkhovnoi Rady Ukrainy z prav liudyny. URL: https://ombudsman.gov.ua/news_details/predstavnik-upovnovazhenogo-yurij-kovbasa-vzyav-uchast-u-zahodi-obmezhuivchy-nasilstvo-75-rokiv-zhenevskim-konvenciyam-pro-zahist-zhertv-vijni
30. Predstavnyky Danskoho Chervonoho Khresta proveli navchannia na temu efektyvnoho liderstva dlia Ukrainskoho Chervonoho Khresta. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/12/61118/>
31. Pro zatverdzhennia Poriadku kompensatsii vytrat za tymchasove rozmishchennia (perebuvannia) vnutrishno peremishchenykh osib : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 19.03.2022 roku №333 (zi zminamy). Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2022-%D0%BF#Text>
32. Pro realizatsiiu spilnoho z Mizhnarodnoiu Federatsiieiu Tovarystv Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia ta Tovarystvom Chervonoho Khresta Ukrainy proektu shchodo nadannia pidtrymky osobam z invalidnistiu vnaslidok viiny : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 hrudnia 2022 roku. Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1393-2022-%D0%BF#Text>
33. Robocha zustrich predstavnykiv Mizhnarodnoho Rukhu Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia z predstavnykamy Minreintehratsii Predstavnyky chervonokhresnoho rukhu naholosyly na podalshii pidtrymtsi Uriadu, zokrema Minreinehratsii, u pidtrymtsi hromadian, yaki prykhystyly vnutrishno peremishchenykh osib v oplati komunalnykh posluh. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/07/51329/>
34. Sotsialnyi proekt, spriamovanyi na zabezpechennia ukraintsiv, yaki buly vymusheni pereikhaty iz zon boiovykh dii, tymchasovym zhytloom. URL: https://dp-reintegration.gov.ua/?page_id=690;
35. Statut Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy. Zatverdzheno v novii redaktsii iz zminamy i dopovnenniamy, vnesenymy KhKhI zizdom Tovarystvom Chervonoho Khresta Ukrainy 20 kvitnia 2016 r. URL: https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2016/10/Statute_URCS.pdf
36. Statut Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy. Nova redaktsiia. Zatverdzheno rishenniam KhKhII Zizdu Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy 9 lypnia 2021 roku. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/Статут-2021-пкк.pdf>
37. Treninh «Seksualne nasylstvo poviazane zi zbroinym konflikтом» dlia vykladachiv yurydychnykh VNZ. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95865/>
38. U Hruzii Ukrainskyi Chervonyi vziav uchast u vorkshopi z pytan inkliuzyvnoi ta spravedlyvoi yakisnoi osvity. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2023/11/58826/>
39. U Kyievi vidbuvsia IHL Winter Camp. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/02/64465/>
40. U Kyievi vidbuvsia dvodennyi treninh z mizhnarodnoho humanitarnoho prava. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/04/69989/>
41. U Kyievi vidbuvsia treninh Sluzhby rozshuku Ukrainskoho Chervonoho Khresta dlia rehionalnykh volonteriv z Vidnovlennia rodynnykh zviazkiv za pidtrymky Brytanskoho Chervonoho Khresta. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95886/>
42. U Kyievi zavershylasia II Litnia shkola z mizhnarodnoho humanitarnoho prava. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/06/78432/>
43. U Lvovi v Zakhidnomu mizhrehionalnomu ofisi Ukrainskoho Chervonoho Khresta vidbuvsia vizyt Marka Richarda, delehata Mizhnarodnoi Federatsii Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia iz zaluchennia hromadskosti ta zvitnosti u Yevropi. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/08/86061/>
44. U Mykolaievi prodovzhuivtsia kursy z kravetstva, orhanizovani Ukrainskym Chervonym Khrestom u ramkakh proiektu «Perezavantazhennia: rozshyrennia mozhlyvostei dlia pratsevlashtuvannia». Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/news/2024/10/95615/>
45. Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Mizhnarodnoiu Federatsiieiu Tovarystv Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia pro yurydychnyi status Mizhnarodnoi Federatsii Tovarystv Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia ta yii Predstavnytstva u misti Kyievi {Uhodu ratyfikovano Zakonom № 20-VII vid 11.01.2013} : Mizhnarodnyi Chervonyi Khrest, Kabinet Ministriv Ukrainy; Uhoda, Mizhnarodnyi dokument vid 06.02.1997. Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991_006#Text.
46. Ukrainskyi Chervonyi Khrest spilno z Mizhnarodnoiu Federatsiieiu Tovarystv Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia proveli spilnyi zakhid «Bilshe nizh prodovolcha dopomoha: natsionalni tovarystva yak lidery u rannomu vidnovlenni» pid chas Heneralnoi Asamblei Mizhnarodnoi Federatsii Tovarystv Chervonoho

Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia u Zhenevi. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL:

<https://redcross.org.ua/news/2024/10/95544/>

47. Uchast Ukrainskoho Chervonoho Khresta u plenarnykh zasidanniakh Heneralnoi asamblei Mizhnarodnoi Federatsii Tovarystv Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia, Radi delehativ Mizhnarodnoho rukhu ta 34-y Mizhnarodnii konferentsii Chervonoho Khresta i Chervonoho Pivmisiatsia. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL:

<https://redcross.org.ua/news/2024/11/96433/>

48. Shchokvartalnyi daidzhest TChKhU. Serpen-lystopad 2024. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL:

<https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-3.-2024.pdf>

49. Shchokvartalnyi daidzhest TChKhU. Sichen-kviten 2024. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL:

<https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-1.-2024.pdf>

50. Shchokvartalnyi daidzhest TChKhU. Traven-lypen 2024. Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL:

<https://redcross.org.ua/wp-content/uploads/2025/01/Квартальний-дайджест-2.-2024.pdf>

51. Shchorichnyi ohliad «TOP 100+ publichnykh transparentnykh dobrochynnykh orhanizatsii Ukrainy» (za rezultamy diialnosti u 2023 rotsi). URL: <https://vboabu.org.ua/wp-content/uploads/2024/07/Top100.pdf>

52. Shchorichnyi reitynh «TOP 100 publichnykh transparentnykh dobrochynnykh orhanizatsii Ukrainy» (za rezultamy diialnosti u 2022 rotsi). URL: <https://vboabu.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/3-07-Top-100-2022-1.pdf>

53. Yak pidtrymaty spivrobitnykiv ta volonteriv Tovarystva Chervonoho Khresta Ukrainy? Ofitsiyni veb-sait TChKhU. URL: <https://redcross.org.ua/mhpss/how-to-support-employees-volunteers/>

54. Blogs International Committee of the Red Cross, URL: <https://blogs.icrc.org/>

55. Blondel J-L. (1998). Cooperation between National Societies and the International Committee of the Red Cross: an essential and demanding partnership. *International Review of the Red Cross*. Vol. 38. Iss. 323. P. 197-204. URL: doi:10.1017/S0020860400090951

56. Constitution of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (2019). Statutory texts of the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies. Constitution Rules of Procedure Financial Regulations Staff Rules Rules for Travel Assistance. IFRC. URL: https://www.ifrc.org/sites/default/files/2021-08/Statutory_Texts_2019_EN_web2.pdf

57. Cooperation between Red Cross and Red Crescent National Societies and their Governments to provide humanitarian assistance and protection. Repository of Practices. URL: <https://migrationnetwork.un.org/practice/cooperation-between-red-cross-and-red-crescent-national-societies-and-their-governments>

58. Movement Coordination for Collective Impact Agreement Seville Agreement 2.0. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/document/seville-agreement-2>

59. National Societies. IFRC. URL: <https://www.ifrc.org/national-societies-directory/Europe>

60. Policy on ICRC Cooperation with National Societies (2003). *Revue Internationale de la Croix-Rouge. International Review of the Red Cross*. Vol. 85. Iss. 851. P. 663-678. URL: doi:10.1017/S003533610018387X

61. Red Cross in Ukraine: Your questions answered. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/red-cross-ukraine-your-questions-answered>

62. Six months of armed conflict in Ukraine. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/document/six-months-armed-conflict-ukraine>

63. Statutes of the International Red Cross and Red Crescent Movement (adopted by the 25th International Conference of the Red Cross at Geneva in 1986, amended in 1995 and 2006. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/sites/default/files/2021-07/statutes-en-a5.pdf>

64. Statutes of the International Committee of the Red Cross. Adopted at the Assembly meeting on 21 December 2017 and came into force on 1 January 2018. ICRC. URL: https://www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/icrc-statutes-01-2018.pdf

65. The Russia-Ukraine international armed conflict: One year of the global Red Cross Red Crescent Movement response. ICRC. URL: https://www.icrc.org/sites/default/files/document_new/file_list/red_cross_movement_activities_overview_ukraine_2022_3.pdf

66. Ukraine crisis: What the ICRC is doing. ICRC. 14.08.2014 roky. URL: <https://www.icrc.org/en/document/what-icrc-doing-ukraine>

67. Ukraine: Two years on, IFRC warns of increasing debt creating unstable futures for millions. Official IFRC website. URL: <https://www.ifrc.org/press-release/ukraine-two-years-ifrc-warns-increasing-debt-creating-unstable-futures-millions>

Dotsenko M. Forms and Directions of Cooperation between the Ukrainian Red Cross Society and the Components of the International Red Cross and Red Crescent Movement

The article analyses the status and place of the Ukrainian Red Cross Society in the system of the International Red Cross and Red Crescent Movement and the political and legal basis for cooperation

between the Ukrainian Red Cross Society and components of the International Movement. It was argued that the 'Cooperation' direction is the main mechanism for the functioning of the International Red Cross and Red Crescent Movement as a unified system, reflecting the mutual influence and interconnection of the components of the International Movement. A general analysis of the implementation of the mandate and functions of the URCS in the area of 'Cooperation' was provided, as well as the role of the components of the International Movement in ensuring the sustainability and activities of the URCS as the host National Society. The status, directions and forms of activity of each component of the International Movement in Ukraine since 2014, and especially after Russia's full-scale invasion of Ukraine on 24 February 2022, and their impact on ensuring humanitarian needs in Ukraine are characterised. The forms and directions of cooperation between the URCS and each component of the International Movement, as well as the influence of the International Movement on strengthening the institutional capacity of the URCS, were identified. It was concluded that the cooperation experience in Ukraine of all international components of the International Movement, with the dominant coordinating role of the URCS as the host National Society, is unique in ensuring effective interaction of all components of the International Movement in accordance with the Seville Agreement 2:0 during international armed conflict. It was determined that the URCS is currently an authoritative and capable national society that ensures effective cooperation with components of the International Red Cross and Red Crescent Movement in conditions of high-intensity international armed conflict. The positive impact of the components of the International Red Cross and Red Crescent Movement on the institutional and functional stability and capacity of the URCS to effectively fulfil its mandate and support the state in the humanitarian sphere, in particular in financing humanitarian activities, developing material resources and management, staff training, support for local organisations, and joint project activities. The unique forms, scale and experience of cooperation between the ICRC, the International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies and national societies in overcoming the humanitarian consequences of the international armed conflict caused by Russia's aggression against Ukraine were highlighted. The unique leading role of the Ukrainian Red Cross Society in coordinating the activities of the International Movement in Ukraine was emphasised.

Keywords: URCS, International Red Cross and Red Crescent Movement, International Committee of the Red Cross, International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, humanitarian activities, Red Cross movement.